Mindszent, 1889. május 12 — 11. szám. — Elsó évfoylam.

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési dijak küldendők.

és VIDÉKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . 3frt — kr.
Félévre . . . . . 1 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . — 75 kr.
Egygyes szám ára . . . 6 kr.

Hirdetések jutányosan felvétetnek

„A liba legelő."

Midön községünk vezéregyénei a kurcaréti földek megvételének keresztül vitelén munkálkodtak, egy erös ellenpárt szervezkedett a mely annak keresztülvitelét meggátolni akarta, és hangzott a „liba legelö" „béka tanya" minden féle variációkban, de sikertelennül a kurcaréti földeket a község részére az akkori váltságügyi bizottság megvette.

Kinek volt igaza, kinek nem, azt a következmények már eddig is fényessen bizonyitották. A község oly földbirtok tulajdonossává lett, a melynek vétel árát a föld maga fizeti meg. Ma már a kifogások elhangzottak belátja mindenki, hogy a vétel elönyös volt és a „liba legelö" szép hasznot hajt a községnek.

Ma legnagyobb megelégedésemre már azt tapasztaljuk, hogy azok kik a föld megvétele ellen voltak, a váltságügyi bizottság tagjaivá lettek, belátva azt, hogy e vétel a községre nézve elönyössen köttetett meg. Nem hallgathatjuk azonban azt el, hogy a közgyülés nem méltányosan járt el, akkor amidön Szobotka Gusztávot, a ki a vétel létrejöttén a többivel együtt nagyon sokat fáradott egyszerüen törölte a váltságügyi bizottság tagjai közül. Igaz ugyan, hogy szervezeti szabályrendeletünk azt mondja, hogy „a váltságügyi bizottság tagja, csak községi képviselö lehet" de jogtalanul maradt ki Szobotka a virilsták név sorából, s csak rövid idö kérdése, hogy ott helyét ismét elfoglalja, addig talán meglehetett volna hagyni ha máskép nem tiszteletbeli tagjául a váltságügyi bizottságnak, ezt kivánta volna a méltányosság és máskép cselekedve méltatlanul járt el vele szemben a közgyülés.

Minden párt programmja hasonlit egygyes tételében egymáshoz és pedig abban az, hogy „oh szent nép érted dolgozom, javadra munkálkodom." minden párt hangoztattja A földeket megvenni akarók a nép jólétének elömozditását hozták fel érvül szándékuk mellett, az azt ellenzök ugyan ezt hozták fel ellen érvül. Mindenütt és midenki csak **értünk** dolzik es mi mégsem kapunk soha semmit.

Évtizedek óta a „csuos" lakosságának egyik fö jövedelmi fórását képezte a lud tenyésztés, bárki volt bérlöje a kurcaréti földeknek kaptak a házaik alatt fekvő legelöböl liba legelőt bérbe — és erről lettek az egész földek később „libalegelönek" elnevezve, sajnos azonban, hogy ma midön nem csak, kogy a községtulajdona a föld, hanem még az ugynevezett „nép emberei" dominálják a helyzetett, nem nevelhetnek likákat.

Vegre elszánták magukat, hogy egy kérvényt intéznek a képviselö testülethez, melyben kérni fogják, hogy a lakosság érdekeit is vegyék tekintetbe s adjanak nekik az általuk már évtizedek óta birt földekböl 10 lánc földet évi 10 forint haszon bérért. A kérvényt beadták — az a közgyülésen fellett olvasva — és elut sitva.

A csucsiak kénytelenek lesznek lemondani a ludtenyésztésröl — ha csak az elutasitó határozatot a megyéhez nem fellebbezik, ahol az talánmég kedvezö elintézést nyerhet.

Csucsy B.

Mennyiben felelnek

meg tantermeink és a családok a gyermekek egészségének?

A hatóságok s még magok a szülök is mindig azon vannak, hogy minél hamarább és minél többet tanuljanak a gyermekek az iskolában s ez által a szellem mivelése lép elötérbe, mig a test nevelése miatta háttérbe szorul; szóval a nevelésoktatás csupán az ész képzését teljesiti ilyen eljárás mellett.

De az iskola feladata az, hogy egész embert neveljen; akkor pedig éppen olyan nagy gondot kell forditani a test, mint a szellem nevelésére.

Azt mondja egy példbeszéd: „éptestben lakik ép lélek" azaz a kinek nincs egészséges teste, annak az esze sem müködhetik szabályosan.

Ha ezen tétel valóban igy áll, akkor első sorban nem éppen a test helyes nevelésére kell e tekintettel lennünk? és csak másod sorban az ész kimivelésére?

Ha a növendék a sokféle tudni valók elsajátitása végett annyira gyötörtetik, hogy a testének organizmusába, a táplálkozás, érzés, mozgás, vagy a beszédszervekben valamelyik parányi részecske a tulcsigázás következtében megtagadja a szolgálatot; akkor valjon nem jobb volna-e, hogy a mit tanult inkább ne tudná minthogy az egészségét a nagy erő megfeszités miatt tandijba az iskola falai között hagyja.

Azonban ezen példa által nem annyira az iskolában való tulterhelésre szándékom rámutatni, mint inkább a testnek az észszel harmonicus nevelését oktatását feltüntetni.

De a mi népiskoláink csak a szellem mivelését tartják szem elött, mig a növendékek testi egészségére inkább káros, mint jó befolyással vannak.

A növendékek egészségi álapotára károsan befolyó körülmények közül, mint a legfőbbeket megemlitem a célszerütlen magánlakásokat és a kevésbé megfelelő tantermeket, mint a melyekben a gyermekek a rohamosan fejlödö korszakukban, a törvény által bevannak fogva.

Hogy törvénynek és a kivánalomnak megnem felelö tantermeink közül melyiket vegyem bonc kés alá, hogy megismertesem? azt se tudom melyiket válaszam mintának; talán a III. és IV. fiu osztály tantermét a mely lakszobának sem nagy? vagy a II. fiu osztály jelenlegi helyiségét, a hol az a szerencse, hogy az illető osztály vezetője középtermetü egyén? vagy talán a leány osztályok valamelyikét emlitsem; a melyek közül az egyikben a növendékek az ajtóra vágott ablakon át nyerik a világosságot s igy kénytelenek a folytonos napba nézés által a legfőbb érzéküket kockára tenni? A másikban meg a padló hiány miatt nedves talaj képezi az alapot, a mely romlott levegöt idéz elö; pedig a nélkül is hamar megszokott romlani a tanterem levegöje.

Ez utóbbihoz tartoznak valamennyi külterületi iskolák, hiszen ott is, beleértve a tanitoi lakásokat is, egyröl-egyig mindeniknek az anyaföld a padlója, még jó volna ha a fakadóviz felütné a tanyáját, mert legalább addig nem kellene a szülök legkedvesebb kincseiknek az annyira mérges kigözölgésü porhadt levegöt tüdejökbe beszivni.

Nincs-e ezen körülmény a helységünkben mutatkozó nagy számu gyermek halandóságra befolyással? ide számitva azt is, hogy a köznép lakásai is mindig, ilyen lakásokban származni szokott, vastag levegövel van füszerezve, s igy az a fejledezö gyermek sem az iskolában sem a családba nem talál friss, tiszta üdelevegöre, különösen a hidegebb évszakokba.

Aligha a felnöttek között is nem az okozza egyfelöl azt a sok tüdöbetegséget a mennyi az ország más vidéken nem fordul elö sehol, mert más hol nagyobb gondot fordit a köznép is a lakása berendezésére.

A mondottakon nem is csodálkozhatunk, ha tekintetbe veszük, hogy a köznép hideg idöszakba nem, hogy szellöztetné lakását, a melyikbe vagy nyolcan vannak, és még azonkivül az apróbarom fiak — hanem még az ablakokat is beragaszszák vastag cukor papirral, az ajtót meg holmi subadarabbokkal ugy meg bélelik, hogy az összel bezárt szobailevegö, keverve a tél folyamán a nedves s hideg talajböl felgözölgö rosz légnemü anyagokkal egész tavaszig ott melegedik, a lakók meg fulladoznak benne a meleg kedvéért,

Ha már az ilyen helyen lakó gyermek felmegy az iskolába, a hol szintén egészségtelen szénsavas levegöre talál, kell e csodálkoznunk azon a nagymérvü gyermek haladóságon? hiszen első a tüdö tápláléka és aztán a gyomoré.

Épen azért nem e kell elszomorodnunk a felett, hogy a község nem vesszi elégé számba, hogy a háztartásban felmerülö intézni valók közül a legfőbbröl megfeledkezik t. i. a jövendö beli nemzetnek ép, érös és izmos egyénekképzéséröl.

Az iskola pedig akkor jó „ha a test egészséges telödésére éppen ugy ügyel, mint a milyen kellö gondot fordit a lélek ép fejlesztésére."

Korunk egyik jelesebb paedagogusának szavai szerint: Nemondja azt senki, hogy a célszerü iskolai épületek felállitására berendezésére, tehát az iskolai jó levegö megszerzésére nincsen anyagi tehetsége, mondja inkább azt: nincs komoly akaratja, a komoly akaratra nincs értelme, nincs szive; valja be maga elött öszintén: nem szeretem magamat, s magam szemé-

lyében gyermekemet. nem akarom fenn tartani nemzetemet.

De miután épen a mondottak képezik az összes emberiség főcéljait; ugyanazért, adja az Isten, hogy a mondottak ellenkezőjéről, a tettek által minél hamarább meggyőzessünk, a község ügyeinek vezetésével felruházott érdemes egyének által.

Vitos Gerő.

Vasuti gyülés.

Kristó Lajos, H.-M.-Vásárhely város polgármestere, mint a szentes-vásárhely-makói helyi érdekü vasut előkészitő bizottságának elnöke, a következő meghivót küldte szét az érdekeltségi tagokhoz: „Hivatkozással az előkészitő bizottság 1888. évi 4. számu határozatára, a midőn gróf Bethlen Márkus ur ő méltósága által igért vasuti tervek és költségvetések szétküldése és beérkezése után, az előkészitő bizottsági ülés megtartására folyó évi junius hó 1-ső napjának délelőtti 10 óráját, az érdekeltségi gyülés megtartására folyó évi junius hó 2-ik napjának délelőtti 10 óráját s mindkét gyülés helyéül e város széképületének tanácstermét ezennel kitüzöm, van szerencsém Cimedet, mint az érdekeltségi gyülés tagját az érdekeltségi gyülésre ezennel tisztelettel meghivni, azon kéréssel, hogy képviseltjének a vasutépitési költségekhez mily mérvben való hozzájárulása tekintetében megkivántató és teendő határozott nyilatkozatra a megbizást az emlitett ülés alkalmára kieszközölni sziveskedjék. Az érdekeltségi ülés tárgyát képezi: Az előkészitő bizottság javaslata a vasut létesitése ügyében. H.-M.-Vásárhelyen, 1889. ápril 23. Kristó Lajos m. k., polgármester.“

Községi közgyülés.

F. hó 9-én tartotta községünk képviselő testülete május havi rendes közgyülését. Összesen csak négy tárgy volt a tárgysorozatba felvéve és mondhatni nem is a legfontosabb tárgyak amelyek elintézésre várnak, kerültek ezuttal szőnyegre s mégis dacára, hogy az elnöklő biró 10 óra előtt a gyülést megnyitottnak nyilvánitotta — a tárgysorozatba felvett tárgyak tárgyalásához csak 11 órakor lehetet hozzá fogni.

Megvan ugyan községi szervezeti szabályrendeletünk mely világossan meg mondja, hogy csak a tárgysorozatba felvett és a gyülés megtartása előtt 24 órával irásban beadott inditványok tárgyalhatók, de nincs aki azt pontosan betartaná, mert előálltak uj inditványokkal melyek fölött egy egész órai vita fejlődött ki s tárgysorozatba felvett tárgyak tárgyalására csak egy óra maradt, mert a gyülés 10 órára lett kitüzve, amit egyáltalán részünkről nem helyeselhetünk — falusi emberek vagyunk a déli harangszóra sietünk haza ebédelni — a községet érdeklő bár fontos ügyek is e rövid óra alatt „ledaráltatnak.“

Haasz Juda kérdi az elnöklő birótól, hogy mi történt a szolgabirói lakás ügyében.

Martony Antal biró. Még semmi!

Haasz kéri, hogy vasárnapra ez ügyben rendkivüli közgyülés hivassék egybe.

Szilágyi Ferenc szerint a tárgysorozatból az utcák kiigazitásának nagyon is fontos ügye kimaradt, kéri ezt most tárgyalni, valmint a fogatos azon kérését, hogy a község egy kamrát épitessen neki.

Tary Endre Haasz szavaira reflektálva nem találja szükségesnek ezen egy tárgy miatt már vasárnapra egy rendkivüli közgyülés össze hivását, hanem a legközelebbi közgyülés ha rendkivüli is, tárgysorozatába lenne, ez ügy felveendő. Legközelebb kell, hogy egy rendkivüli közgyülés egybehivassék — itt a vasut-ügy mely junius 2-ára hivta meg az érdekelteket, igen fontos tárgyak várnak elintézésre, remélem, hogy Haasz ur bele nyugszik, hogy a legközelebbi gyülésen tárgyaltassék a szolgabirói lakás ügye.

Haász J. csak az esetben egyez bele, ha e gyülés még e hóban megtartatik.

Korom Gáspár nagyon fontosnak tartja a Szilágyi által tett inditványt. Az utcák utai járhatatlanok, kut mélységi gödrök tátongnak a kocsi utakon, szerinte ezt ki kell javittatni. Hallunk nagyon elitélő nyilatkozatokat s igazuk van az illetőknek már maguk is hajlandók volnának utaikat a háztulajdonosok kijavitani — csak azt jelölje ki az előjáróság, hogy a földet honnan hordhassák.

Tary Endre felhozza, hogy a gyülés megnyitása előtt Hubacsek urral beszélte meg, hogy tenni kellene már valamit e célból, hogy a megyei utaink javitását, mert Mindszent község legtöbbet fizet területére nézve — és legkevesebbet kap, intézkedni kellene, hogy a megye adjon át a közmunka alapból — ajánlja, hogy ez ügyben Szilágyi inditványával kapcsolatosan egy bizottság küldessék ki.

Hubacsek. A Tary által előadottak önálló inditványt képeznek, ezek most nem tárgyalhatók, de nem is lehet Szilágyi inditványával össze csatolni, mert ez csak egyes utcákra mig amaz országutainkra vonatkozik, s igy megfeneklik mind a kettő. Ő ez uttal eltekintve attól, hogy Szilágyi inditványa nincs a tárgysorozatba felvéve ajánlaná, hogy azok megesináltassanak.

Schönfeld Márton ugy tudja, hogy a megyéhez volt már több izben is ily kérés intézve, sajnos minden eredmény nélkül. A mi e belterület mellék utcáit illeti arra nézve külön közmunka adót kellene kivetni, addig is utasitassék az előljáróság az utak javitására.

Szilágyi Ferenc esküdt biró kijelenti, hogy a községnek nincs pénze — s nem birná a munkásokat fizetni, ő ugy gondolta, hogy az illető utcák lakói saját jószántukból közakarattal javitanák meg az utakat.

Tary ezt feleslegesnek, de kivihetetlennek is tartja, van e célra a költségvetésbe egy bizonyos összeg felvéve, ezt tessék igénybe venni.

Utasittatik az előljáróság, hogy az előirányzott költség keretén belül ez ügyben intézkedjen.

Haász J. azt kérdi Marton Antal birótól, hogy a számonkérőszék össze lett e már valahára hiva? Egy év már elmult a számonkérő szék nem adott még magáról élet-jelt, ha a megalakitott számonkérő szék nem teszi meg köteleségét ugy más ujra választott tagokból kell azt megalakitani.

Ezután vette kezdetét a tárgysorozatban felvett tárgyak tárgyalása.

folyt. köv.

Helyi és vegyes hirek.

— **Az uj főispán** Zsilinszky Mihály csabai birtokos, magyar tudományos akadémiai tag, jeles történész lesz. Kineveztetését a vasárnapi, vagy hétfői hivatalos lap fogja hozni. Az uj főispán beiktatási ünnepélye még e hóban meg lesz.

— **Eljegyzés.** Koncz Sándor szegedi polgár iskolai tanár, lapunk tevékeny munkatársa eljegyezte Glósz Irma k. a. dr. Virágh Lajosné szép és szeretettreméltó nővérétS zegváron. Istentől áldását és boldogságot kivánunk e frigyhez.

— **Rejtélyes holtest.** Ösmeretlen egyén hulláját fogtak ki f. hó 9-én az alsó kompjárásnál a Tisza folyóból. A holtest már erjedésnek indult s ez azt mutatja, hogy jó régen lehetett a vizben s feltünő, hogy mind ezek dacára még máig nem kereste senki. A megejtett boncolás vizbe fullást constatált. Nem tartjuk feleslegesnek a hulla öltözetét leirni mely egy barna szövetü elrongyolt felső kabát, csont gombokkal, alatta egy rosz barna kabát, egy fényes gombu kis lajbi zsebében egy sárga témből készült gyufa tartó és börtárcával, egy bőrözött magyar nadrág, és egy dupla talpu csizmaból álott, nyakába egy fekete szemü olvasó volt akasztva. Ruházata után itélve egy Csongrád vidéki ember lehetett.

— **A piactéren** érte a községünk mellett sátortáborban tanyázó cigányok vajdáját, azon

TÁRCZA.

Az én dalom.

Tavasz ölén virágzik az ibolya;
Hogy szeretlek, arra másnak migondja?
Megszerettem furulyadal szavadat
S rózsa-ajkad, amely nekem üdvöt ad.

Kócsagtollas kis kalapom szélére
Virágot tüz kis angyalom reggelre,
S csókot is ád, nem egyet, de százezret;
Isten ilyen lányt kedvében teremthet!

Még sem igaz, hogy a leány mind csalfa
S hogy a legényt, ha teheti megcsalja;
Megcsalja sok legény ám maga-magát,
Minek szeret oly lányt, ki csókot nem ád.

Hej! mi goudom nekem most a világgal,
Hütlenséggel, csalfasággal és mással?!
Jőjj ölembe, hadd csókoljam ajkadat,
Minden csókod tulvilági kéjet ad!

Hyppokrátes.

Az én Lajos barátom.

(Karcolat.)

Irta: **Ocsai György.**

(A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.)

Sok mindenféle apróságot meg irtak már, a melyek közt volt mulatságos, volt szórakoztató, meg volt unalmas is. Már amint jött. És most, én is, ilyen valami megirására vettem föl tollamat, lészen pedig itt röviden elmondva, az én jó barátom Berki Lajosnak története, melyet aztán elküldök a mélyen tisztelt szerkesztő urnak, ki ha érdemesnek látja becses lapja tárcájába közölni, ugy aztán a t. közönség is meg tudja az én Lajos barátom történetét. Lehet, hogy lesznek kik meg mosolyogják. Lehet némelyek szánakoznak rajta legyen bármint, de én azt nem tudom elmulasztani, hogy az én Lajos barátom történetét tudomására ne adjam az olvasó közönségnek Tehát ha djőjjön! Először is kezdem a bölcsőnél, a hol a méltóságos ur is szokott kezdődni: Az én Lajos barátom is született az urnak 1864-ik esztendejében. És meg jegyzendő, hogy az én Lajos barátom se volt kivéve azon általános törvény alól, hogy már születése első óráját sirással kezdette. Szegény barátom szinte érezte már ekkor, hogy az embernek sokkal több jut az életben a sirásból, mint az örömből.

— No anyjuk szólt az apa, mikor meg hallá, hogy az ő drága csemetéje ily szép „Tót nyelven“ kezdé a beszédet e gyermek nem lesz hosszu életü, mert nagyon hamar el kezdi a sirást.

— Sőt én ellenkezőleg azt mondom! felelt az anya, hogy fiunk az által, hogy sir csak erősbödik. No, hogy most már melyiknek volt igaza, meglátjuk majd később.

Most pedig kisérjük figyelemmel az én Lajos barátom életét. És a bölcsőtől ugorjuuk előre vagy 14 évet mikor az én Lajos barátom már ott volt, mikor már az elemi iskolából 3—4 osztályt ugy ahogy elvégzett — mikor már azt hitte magáról, hogy „eleget“ tanult. Egy alkalommal épen vacsoránál ültek, midőn édes apja, a ki dicséretére legyen mondva azt akarta, hogy fiából is, mint más ember fiából ember legyen. Igy szólitá meg Lajost.

— Hallod-e fiam? Én azt gondoltam, hogy oda adlak téged valami jó mester embernek, aki aztán majd embert farag belőled. Jó lesz ugye? ha az öreg Ollósinak adlak, ki falunkban a legjobb hirben álló szabó. Itt aztán ha meg tanulod a mesterségedet tudom, hogy ember lesz belőled. És majd aztán nekem se kell a szabónak fizetnem ha a lajbim foldoztatni akarom, melyet édes anyád oly hüségessen elszokott felejteni — Ugye jó lesz fiam!?

— De édes apám, én ugyan szabó nem leszek soha! Hanem ha már minden áron mester embernek akar faragtatni, hát Isten neki nem bánom, el megyek a nyomdába és leszek „betüszedő gyerek.“

Ah! kiált most föl örömtől dagadó kebellel az apa, hát te olyan nagy ur akarsz lenni mint B. ur aki a Kalandáriomokat csinálja. No jó fiam! Segéljen az Isten szándékodba. Igy legalább-minden esztendőben meg fogod ajándékozni édes apádat egy uj Kalendáriommal, ha már te leszel a csinálója — ugye fiam!? Ugy édes apám!.

És az én Lajos barátomat már a másik héten a B. ur könyvnyomdájába láttam, ahól mohó sietséggel szedte az ólom betüket.

nem minden napi szerencse, hogy kedves neje két egészséges gyermekkel ajándékozta meg őt. Szerencsére az arra menő községi bába azonnal gondjai alá vette, bevitette a hölgyet egy közeli udvarra — és nem volt rest a rongyokba takart csecsemőket saját kezüleg illetőségi helyére szálitani.

— **Orvvtámadás.** Kiss Lukács polgártársunk neje kellemetlen meglepetésbe részesült tegnap előtt este. Némi bevásárlásokat teendő az ujvilág átellenében lévő Schwartz üzletébe ment, onnan kijövet mint bennünket értesitenek az ugyan e házban lakó fiatal korcsmárosné és leánya meg támadták leverték fejét több helyen beszakitották, s csak később tudta meg a férfias hajlamu korcsmárosné, hogy nem is azt döngette el, akit akart, hanem egész mást. A szegény asszony sulyos betegen fekszik.

— **Gyönyörü ünnepélynek** voltunk Csanyon tanui folyó hó 5-én. ugyanis a régi temetőben levő domb tetejére, Kis Lászoné szül. Olajos Julianna özvegy nő egy nagyszerü keresztet állittatott, a mely keresztnek szentelése a nevezett napon ment végbe. Délután 4 órakor indult a roppant számu közönség zászlók lengedezése alatt, a felszentelendő kereszthez. A sz. ténykedés végzésére főt. Ágocs János ur a k.-félegyházi kerület fáradhatlan buzgalmu esperese lett a nagyméltóságu püspök ur által kiküldve, ki szintén főt. Kardos János községünk köztiszteletben és szeretetben álló plébánosa és nt. Májer László k.-félegyházi segéd lelkész urnak segédkezése mellett sietett a körmenettel az uj kereszthez. Hol aztán a kerületi esperes ur meg áldván a gyönyörü keresztet és át adta azt, a köztiszteletnek. Ekkor meg kezdé szokott nagy lélekkel sz. beszédét és ecsetelvén a keresztnek jelentőségét oly lelkes szavakban, hogy alig lehetett látni szemet, mely ne könnyezett volna. „Mily találóan van felállitva e kereszt mondá a többi közt, épen itt ez oldalon, melyről a Tisza romboló árja már oly sokszor rettegtete e községet, hiszen most is alig van hozzá néhány lépésre, az óriási viz széle. De vessétek csak bizalmatokat abban a leghatalmasabb urban, ki e fán függött s ki a vizek folyásának is határt szab higyjétek el, hogy meg fog benneteket óvni a vésztől“ stb. Végül ritka buzgalmu kántorunk Rubowszky István ur végzé el saját szerzeményü remek alkalmi éneket, mely ismét sok könnyeket csalt ki a hivek szeméből. Erre a körmenet vissza ment a templomhoz, mire a gyönyörü ünnepély véget ért.

— **Csongrádon** if. Tekulics János biró lemodása folytán megüresedett birói állás f. hó 3-án választás utján töltetett be. A választók két részre oszoltak. A községi párt Greskovics Pált erősen támogatta; mig a jobbak pártja idősb Piroska István mellett sorakozott s igy számostöbbséggel utóbbit meg is választotta. Első érzékeny csapás ez az ugy nevezett községi pártra, a mely eddig, elég szerencsétlenül mindig győzött a közügyekben melynek egy félszázad mulva is issza a levét Csongrád népe. Gratulálnak az uj biróválasztásnak még a 48-asok is.

— **Őrült a sineken.** Tegnap előtt éjszaka az osztrák-magyar államvasut kistelek-péteri vonalszakaszán a sineken egy tébolyodot nőt fogtak el a vasuti bakterek. A szerencsétlen őrült nőt senki sem ismeri; nevét, hogy hová való, megmondani nem tudja. Magát „Isten-Máriá“-nak nevezi. A boldogtalan nő 50—55 év körül lehet, sovány közepes termetü, a haja tövig le van nyirva, ruházata sárgásbarna barchet, hoszu felsőingből s egy pár papucsból áll. A vasuti őrök beszállitották Kistelekre, melynek elöljárósága ma megkereste a szegedi rendőrséget, ismeretlen őrült nő kilétének kinyomozása végett.

— **A bünbánó.** Tiszt. Porubszky József h.-m.-vásárhelyi rom. kath. segédlelkész kedden délelőtt meglátogatta Müller Lajos ottani gabnakereskedőt s 50 irtot adott neki át azzal, hogy ez összeget gyónás után egy bünbánó adta kezéhez, azon kijelentéssel, hogy egy buzaeladásnál tévedésből Müllertől tévedésből 50 frttal többet kopott, mint járt volna neki. Müller Lajos köszönettel vette át váratlanul visszakapott pénzét, s abból a tisztelendő urnak 10 frtot adott visza azon kérdlemmel, hogy azt tetszése szerint valamely jótékony célra forditsa.

A halászati törvényről.

Irta: **Danioska József.**

Nagyon sajnálatos dolognak tartjuk, hogy az intéző körök legnagyobb része azon tévhitben leledzenek, hogy a legutóbbi halászati törvények megalkotásával minden kétséget kizárólag elő van mozditva a haltenyésztés. Nagyon csalódtak, mert a hal szaporitásához amire ugyan nagy szükségünk van — mivel sem haladtunk közelebb.

E törvények megalkotásánál két dolog vezette az intéző köröket, első sorban az állam jövedelmének szaporitása és csak másodsorban a halak szaporodásának előmozditása, de nem érnek célt egy irányban sem, mert nyiltan ki kell mondanom, hogy tanácsos lett volna előbb az e téren gyakorlatilag is képzett egyénektől némi informátiot beszerezni., amire eddig nem voltak hajlandók s ma már csak a szakaszok rideg pontjaira hivatkoznak.

A halászati törvények miatt ha annak betartása szigoruan ellenőrizteti kelső sorban is az állam fog károsodást szenvedni, mert az előirt nagyságu szemekkeli hálóval nem érdemes halászni — mi halászok tehát vesztünk még bérleti idönk le nem jár. Veszteni fog az állam, mert a halászati ipar üzése csökkenni fog — és bizony sok halász jegy marad gazdátlan. Veszteni fognak a meder tulajdonosok, mert nem fogja senki vizét bérbe venni.

Harminc év óta vagyok — halász gazda — és vizmedrek bérlője — szereztem e téren sok tapasztalatokat és én bizton állithatom, tapasztalataim nyomán, hogy e törvények a halak szaporodását nem fogják elömozditani és annyit bizton állithatok, hogy e törvények készitői mit sem gondoltak arra, hogy a halászoknak élni is kell, mert mig a halak szaporodását e törvények éppen nem mozditják elő addig mi halászok megleszünk fosztva az élet fentartási ágról.

Mi halászok, bérlők stb. igen sérelmesnek találjuk e törvények reánk vonatkozó részét — s ez okból f. hó 1-én Budapesten igen látogatott népes értekezletet tartottunk és elhatároztuk, hogy ellene a miniszter urhoz felterjesztésel fogunk élni. A halak szaporodásának elömozditásáról jövő számban fogom nézeteimet elmondani most itt alább közlöm a föld. m. ipar sé kereskedelmiminiszterhez irt folyamodásunkat.

Nagyméltóságu Miniszter ur!

Kegyelmes urunk.

A hodóló tisztelettel alulirt tiszai halászok bátorkodnak Excellentiád szine előtt megjellenni s orvoslást kérnek őket és családjaikat tönkretevéssel fenyegető intézkedések ellen.

Az 1888. XIX. t. cikk az, mely ily intézkedéseket tartalmaz s a mely törvényről mi, kik éjjeli s nappali nehéz munkával foglalkozunk, csak most nyertünk tudómást. Azért jelenünk tehát meg Nagyméltóságod előtt, hogy ezen törvények benünket és az országot sértő intézkedéseire felhivjuk Excellentiád figyelmét és lehetőleg gyors orvoslásért esedezzünk.

A halászati törvénynek hülönösen következő intézkedései azok, a melyek az országra és reánk nézve sulyos kárral járnak.

1. A 18. §-ban meg van állapitva a tilalmi időszak;

Abban a nyomdában, hol ő mint betü szedő müködött, egy heti lapot is nyomtak, és az én Lajos barátomnak jutott az a szerencse, hogy az emlitett lapban meg jelent versek betüit ő szedte ki. Midőn egyszer csak arra a gondolatra jött, hogy ő is csinál egy verset, és zárt levélbe el küldi a szerkesztő urnak, hogy abban a heti lapban közölje. És a szándokot tett követte. A vers el készült, a mely szóról szóra igy hangzott:

„Tavaszkor“ „De szeretnék kis pintyőke lenni,
Zöld erdőben kis fészkeket rakni.
Kis fészekben tojásokat tojni
Abból meg kis fiakat költeni.

De csak attól félek hogy a kánya,
Kis fiaim a fáról le hányja,
Ki törik majd szegények a nyakok.
Igy aztán én fiatlan maradok!“ Irta: **Berki Lajos.**

A „müvet“ aztán el küldte a szerkesztő urnak, kit egyszersmint föl kért, hogy ha valami faragni való van a beküldöttön, legyen szives azt eszközölni. A szerkesztő ur a zárt levelet felbontá és olvassa a „verset.“ Oly hangos kacagásba tört ki, hogy szerkesztő társai hamarjában nem tudták elgondolni, hogy mi is történhetett vele voltaképen. Amint aztán a kacagásból magához jött azonnal boritékba zárta a müvet, s még az napi postával elküldte a „Borszemjankónak“ és meg rendelt egy számot abból, melyben a vervs meg fog jelenni, az én Lajos barátom cimére is.

A legközelebbi vasárnap az én Lajos barátom egy „Borszemjankót“ kap. Mohó kiváncsisággal tépte fel a lapot — nem tudván mire vélni hogy őt most egy ilyen tréfás lappal meg tisztelik. Amint hirtelenébe át futja a lapot oda érvén a „Bolondgombák“ rovatához s látja hogy az ő „szülöttje“ e rovatban az első helyet foglalja el. Mondanom se kell, hogy az én Lajos barátomat a lapos guta környékezte mérgében össze tépte a lapot és a kályhába dobta s megfogadta, hogy soha többé verset nem ir. Jól tette.

De menjünk tovább.

Az én Lajos barátom végre, sok évi fáradság után annyira vitte, hogy a nyomdában már nem mint betüszedő gyerek hanem mint nyomdász müködött s hozzá még jó fizetése is volt.

Ekkor meg már azon szerencsétlen gondolatra jött, hogy meg nősül. És az én Lajos barátom olyan különös természetü volt, hogy amit egyszer meg gondolt azt végre is hajtotta, ha csak tehette. Most is tehát, Rajta! Nősülni és nősülni! Igen ám csak, hogy egy kis bibi is volt az én Lajos barátomnál, mert noha még alig volt 23 éves mégis mitől-mitől nem egészen megkopaszodott ugy, hogy alig volt szegénynek az egész koponyáján 300 szál haja. És ezt ő rettenetesen szégyenlette. No de aztán nyomdász társa ajánlatára azt határozta, hogy vendég hajat tesz föl, és föl is tette amit mondhatom, hogy igen jól álott neki.

Az általellenben lakó, szolgabiró szoba leánya, volt az a szerencsés halandó, kit az én Lajos barátom, ki szemelt magának házas társul, kit aztán csak ugy — hamarjába el is határozták az ő kollegájával, hogy meg kérnek. És csakugyan egy ünnepi este, diszbe öltözve az én barátom és az ő hü kollegájával át mentek a csinos Juliskát megkérendő. Nem sokáig kellett kérni, mert hát a kölcsönös szeretet mindjárt megszületett köztük megjegyzendő, hogy az én Lajos barátom is csinos gyerek volt.

Hanem a java még most jön!

A mint távozni akartak a szerencsés kérők, az én Lajos barátom lehajolt, hogy uri tempó módra, jövendő arájának pici kezét megsókolja. Midőn egyszer csak puff! . . . . és a vendéghaj a fejéről legurult, a jövendő ara lábai elé és egy meg lehetős kosár alakjában terült el. Miro az én kedves Lajos barátom kopasz feje egész nagyszerüségében tündökölt mint a hold világ.

No nem is kellett több, Juliska elsikoltá magát és megborzadva fordult el a kopasz fejü vőlegénytől, mire halk és lassu egymásutáni koppanások következtek. Hát ez mi? Juliskának hamis fogaiból egy egész sor szép egymásutánban hullottak ki a zavarban. De ezt már az én Lajos barátom nem látta, mert a tragédia után parokáját hirtelen fejébe nyomva eltünt . .

Néhány nap mulva a lapokban a többi között ez az ujdonság és olvasható volt. Berki Lajos nyomdász segéd az éjjel öngyilkos lett s mint egyik barátjának hátra hagyott levelében irja, tettének oka egy elnem viselhető szerencsétlen szégyen érzet.

Ime ez röviden, az én szegény Lajos barátom története.

ha e tilalmi időszak Magyarországban pontosan be is tartatik, az országra semmi nemü haszon sem hárul, mert a tilalmi időszak nincs behozva az aldunai tartományokban; ott tehát szabadon lehet halászni, a mi világossá teszi, hogy hazánkra a tilalmi időszak pontos megtartása csak sulyos kárt, de semminemü hasznot nem hoz. Ez igazolja ama alázatos kérelmünket, hogy törvény e szakaszának életbeléptetését mindaddig felfüggeszteni méltóztatnék, a mig Szerbia, Románia, Bulgária s Törökországban is hasonló intézkedések életbelépnek. Ha azonban ez keresztülvihető nem volna ugy, a tilalmi időszak alól méltóztassék kivenni a fogas-süllőt, kecsegét, kősüllőt és pontyott mert ismételjük excellentiád ellőt, hogy ha a törvény ugy, mint meg hozatott, megmarad: több ezerre menő család megy tönkre, a nélkül, hogy hazánkra bárminő haszon hárulna. Rendkivüli sérelmessek továbbá reánk nézve.

2. Az idézett törvény 20. §-ának a fogas-süllő, kősüllő és pontyra vonatkozó intézkedései; a fogas-süllő és kősüllő méretét 25, pontyét pedig 20 centiméter nagyságra kérjük meg állapitani, mert a törvény által megállapitott hoszszaság a halászatot lehetetlenné teszi és teljesen ok nélkül.

3. A halászat és az ország érdekében kérjük a 23. §. b) 1. pontjában a fogóeszköz nyilásainak 2 és fél centi méterben való meghatározását, kérjük továbbá.

4. Ugyan e szakasz c) pontjának mint teljessen célszerütlennek módositását, mert hacsak a vizfolyás fele záratik el, akkor a halászat lehetetlen s igy ez az intézkedés a halász minden fáradságának meghiusitásával egyértelmü. Esedezünk továbbá.

5. Ugyan e szakasz f) pontjának modositásáért és az éjjeli halászat megengedéséért, mert különösen nyári időben csak az ejéli halászatot lehet ugy a hal fogyasztó közönségére nézve eredménnyel mint a halászok egészségének kockázata nélkül üzni és csak az éjjeli fogott hal juthat fris állapotban a fogyazztó közönség elé.

Ha azonban a törvénynek hatályon kivül helyezése és a sérelmes pontoknak módositása nem volna lesethéges, akkor ez iránt esedezünk Nagyméltóságodhoz, hogy a törvénynek életbeléptetését a jövő 1890. évig elhalasztani kegyeskedjék. A mostani időszakra elkészültek hálló eszközeink, nem csak bennünket de az egész közgazdaságot éri nagy kár, ha ezen sok pénzbe kerülő eszközöket mint hasznvehetetleneket kell félre tennünk. Sulyosbitja a mi nagy kárunkat még az, hogy idénre haszonbéri halászati szerződések által vagyunk megkötve s legalább egy évet mint átmeneti időszakot kérünk magunknak engedélyezni, hogy ezt felhasználva a törvény rendelkezéseihez módositsuk a szerződéseket.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy ezen sok igen családot létében érintő ügyet ismételve becses figyelmébe ajánljuk s szabadjon remélnünk hogy Exellentád a ki mindig támogatta a magyar halászat ügyét igaz sérelmeinket orvosolni s igy a halászati törvényt is módositani és kerelmeinket meghalgatni lesz kegyes s melynek reményében maradtunk, hodoló tisztelettel.

Nagyméltóságu miniszter urnak

alázatos szolgái.

Mi tiszavidéki halászok egész meg gondolva irtuk kérvényünket világossan bizonyitja legjobban a halászati, törvény VII. fejezetének zárhatároza és annak 71. §. mely igy szól.

A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi minister felhatalmaztatik, hogy országos határt képező folyókon, a mennyiben a szomszédos államokkal a halászat egyöntetü gyakorlatát illetőleg egyezségre jutni nem sikerül, a jelen törvény alól kivételeket engedélyezhessen.

Arra az esetre, ha a szomszéd állammal az egyesség nem sikerül, a minister a törvény alul kivételeket fog engedélyezni oly irányban, hogy a honpolgárok helyzete a szomszédok előnyére ne sulyosbittassék.

Engedje az egek ura, hogy halászat ügyünk a legjobb elintézést nyerjen mert sok család atya életfentartása van evvel megtámadva és ettől van fügővé téve a létünk és nemlétünk kérdése.

Irodalom.

Mikszáth Kálmán összegyüjtött munkáinak Révai testvérek által meginditott rendkivül diszes, füzetes kiadásából már a 6. és 7. füzeteket küldte meg nekünk a magyar szépirodalom fejlesztése kötül valóban fáradhatatlan tevékenységü kiadóhivatal (Budapest, IV. váci utca 1.) Örömmel látjuk, hogy a füzetek csekély száma, de annál vaskosabb formája mellett a mostani 6. füzetben már az összes munkák II. kötete: „Az apró gentry és a nép“ veszi kezdetét. Lehetetlen akkor, midőn e vállalatot, mely a legjelesebb magyar humorista összes müveit tartalmazza, mindenkinek a legmelegebben ajánljuk, egyidejüleg idézetképen ide is át nem vonni azt a pár sort, mit maga Mikszáth mond e kötete bevezetésében: „Az olvasóhoz — a nem olvasokról“ cim alatt. „Mig a teritett fehér asztal görnyed a csemegéktől s mig a kisebbiken, a zöld asztalon ütik az alsót a királylyal, addig nem volna szabad üresen állnia a könyvasztalnak sem.“ . . . Bizony nem. A midőn a legszerényebb bőségü tárca sem érzi meg, ha 3 hetenkint 35 krt költ oly füzetre, mely Mikszáth 2—3 elbeszélését tartalmazza, a midőn alig 3 frtért remekül bekötve egy teljes Mikszáth kötet válik tulajdonunkká, a midőn alkalmunk van most a magyar irodalomban páratlan gyorsasággal első helyre emelkedett, általánosan kedvelt, minden sorában élvezetes iró összes munkáit a szemnek is tetszetős egyforma kiállitásban lassankint, minden nagyobb pénzbeli áldozat nélkül megszereznünk, ezt az alkalmat ne mulaszsza el senkisem, hadd lássák Révai testvérek, hogy a jó magyar könyvnek van ám közönsége.

Közgazdaság.

Gazdasági és üzleti tudósitás.

Az időjárás e héten többnyire napos és meleg volt, csak néhány nap borongos és felhős; a várva várt eső helyenkint kicsit esett, mig egygyes helyeken zivatar is volt.

A buzavetések, ott hol már tavaszszal is szépen fejlődtek, meglepően haladnak, miben az eső is nagyban előmozditotta.

A tavaszi vetések általában jóknak mondhatok.

Kész buzáról még mindig csak azt jegyezhetjük fel, hogy az árak mult hét óta nem emelkedtek.

A gazdák tartozkódók és még az uj termést biztósitva nem látják várakoznak az eladással. Mai piaci árak: szép tiszta buza frt 6 50--6.60, rozs frt 5. kukorica frt 4. árpa frt 5.—5.50, minőség szerint zab frt 5.50—6, mind m. mázsánkint.

Budapesti árak:

Tiszavidéki	78 — 80	kgos frt	7.45—7.30
Bácskai	78 — 80	„ „	7.40—7.25
Erdélyi	76 — 78	„ „	6.90—7.10

Határidő szállitásra: őszi buza frt 7.21.22 május juniusi kukorica frt 4.67.69 őszi zab frt 5.33.35.

Szerkesztői üzenetek.

H. G. urnak Szentes. „Egy hütlen leányka“ legközelebb jönni fog, a „Mementómori“-nak némi simitással ha megengedi sorát keritjük.

Hypokrátes Szegvár. Vettük gyöngy sorokban irt szellemes sorait. „Az én dalom“ jelen számukban jön a többi lehető legközelebb jönni fog. Ha nem csalatkozunk ugy joggal gratulálhatunk s kivánunk önnek, örömet szerencsét, áldást és boldogságot.

K. R. őnagyságának Csany. Köszönjük legközelebb ha csak lehetséges jönni fog.

„Irjon a kitud.“ Guta-Komárom m. Ön tud! s ezért fogadja köszönetünket szivességéért s bármikor örömmel fogadjuk ez irányu cikkeit. Jövő számunkban jönni fog kérjük a cimeket.

„Külön tudósitó.“ Csany. Köszönjük kérjük továbbra is.

F. M. Csany. A legnagyobb sajnálatunkra ki kell jelentenünk, hogy tévedni méltoztatott, b. cikke a kézirat szerint pontossan jelent meg lapunkban.

Többeknek. Jövő számunkban válaszolunk.

HIRDETÉSEK.

A körös-tisza-marosi ármentesitő és belvizszabályozó társulat kun-szent-márton-mindszenti szakaszának gátjain a lucerna kaszáló és fütermés a helyszinén, 200 méteres szakaszokban, nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek, azonnal leendő készpénz fizetés mellett, f. évi május hó 16., 17 és 19-én bizottságilag haszonbérbe fog adatni.

Az eladás sorrendje a következő:

1. **Május 6-án**, csütörtökön reggel 9 órakor a Szegfü-csárdánál kezdve, délig a kurca-toroki őrházig; délután 2 órakor folytatva, a szegvári határig.

2. **Május 17-én** az öcsödi határnál kezdve, délig a tüzköves őrházig; délután 2 órakor ezen őrháztól a teési magas partig terjedő gátszakaszon.

3. **Május 19-én,** azaz vasárnap délután 3 órakor a szegvári határnál kezdve, onnan a kucori őrházig.

Bérleni szándékozók ezen árverésre azzal hivatnak meg, hogy az árverés a váltott szakaszokon egész évi kaszálásra terjed ki, magtermelés kizárásával.

Szentes, 1889. május 10-én.

Sima Ferenc m. k.
szakaszigazgató.

Kaszáló.

A mindszenti temetői fü szabad kézből kiadó.

Antal Mihály
gondnok.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

GYÁR és IGAZGATÓSÁG: **VI. külső vácziut 1696,99.**

VÁROSI IRODA és RAKTÁR: **VI. váczi kórut 57.**

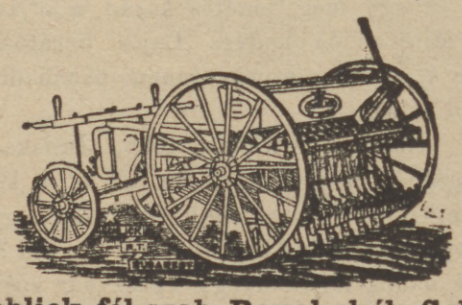

GŐZ- és JÁRGÁNCSÉPLŐ KÉSZÜLETEK.

SCHLICK-féle szab.

KÉT- ÉS HÁROMVASU EKÉK.

SCHLICK-féle szab. ‚Haladás‘ sorvető-gépek

Szórvavető gépek.

Schlick fél szab. Rayol-ekék, Schlick és Vidats féleeredeti egyvasu ekék és talajmüvelő-eszközök boronák és rögtörő hengerek, szecskavágók, répavágók, rèpazuzók, tengeri morzsolók, csőves tengeri darálók, gabonatisztitó rosták, őrlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékrészei készletben tartatnak. — El nyös fizetési feltélek. — Legolcsóbb árak.

Arjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsém ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a **VI. váci körut 57 sz.** levő irodáink legnagyobb részét a **külső váci uton** lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott épitési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesitettünk. Kiváló tisztelettel

Mintaraktár és képviselet: Schlèsinger Ferencznél Szentesen.

AZ igazgatósága.

Nyomatott Mindszenten Diamant Manó Könyvnyomdájában.